

ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม

ชื่อผู้วิจัย : นายอัครผล ธิรพรพงษ์ศิริ ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา
วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษานานาชาติพิเศษ โรงเรียนวัดสุทธิวราราม

คำสำคัญ : รูปแบบ, การบริหารจัดการสถานศึกษา, การบริหารเชิงระบบ, คุณภาพนักเรียน

ปีที่วิจัย : ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Synthesis) (2) การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม โดยการร่างรูปแบบ การตรวจสอบร่างรูปแบบ และการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม ซึ่งการตรวจสอบร่างรูปแบบผู้วิจัยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน โดยใช้แบบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบและตรวจสอบคู่มือการใช้รูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยใช้แบบตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่

(3) การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดผลหลังการทดลอง (One Group Post-test Only) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด รวมทั้งสิ้น 3,049 คน ประกอบด้วย นักเรียน จำนวน 2,901 คน และครูจำนวน 148 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบบันทึกคะแนนจากการทดสอบพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) แบบบันทึกผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร และแบบบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ

(4) การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 499 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 338 คน ครูจำนวน 148 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน (ยกเว้นผู้วิจัย และผู้แทนครูที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายข้อและโดยรวมและใช้วิธีการหาค่าความถี่จากการบันทึกปลายเปิด โดยเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในประเด็นการประเมินรายข้อ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปหรือมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับมากขึ้นไป

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวรารามพบว่า องค์ประกอบหลัก จำนวน 5 องค์ประกอบ องค์ประกอบย่อย จำนวน 12 องค์ประกอบ และรายการการบริหารจัดการ จำนวน 62 รายการ แยกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปัจจัยนำเข้า (Inputs : I) จำนวน 24 รายการ กลุ่มกระบวนการ (Process : P) จำนวน 24 รายการและกลุ่มผลผลิต (Outputs : O) จำนวน 14 รายการสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการยกย่องรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม พบว่า ได้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวราราม คือ 5 A ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบหลักที่ 1 (A1 : Assembly Administration: การบริหารจัดการแบบร่วมทำ) มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การบริหารจัดการงานวิชาการ 2) การบริหารจัดการงานงบประมาณ 3) การบริหารจัดการงานบุคคล และ 4) การบริหารจัดการ

งานทั่วไป องค์ประกอบหลักที่ 2 (A2 : Appointment and assignment combine: การกำหนดนโยบายแบบรวมใจ) มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) กำหนดทิศทางพัฒนาสถานศึกษา และ2) การจัดกิจกรรมตามนโยบาย องค์ประกอบหลักที่ 3 (A3 : Arranging the syllabus in integration: การจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ) มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และ2) วิธีการจัดการเรียนรู้ของครู องค์ประกอบหลักที่ 4 (A4 : Acquire simulation with virtue: การจัดการเรียนรู้คุณธรรม) มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสร้างองค์ความรู้และทักษะนักเรียน และ2) การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน องค์ประกอบหลักที่ 5 (A5 : Alteration of the environment in school: การพัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา) มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การจัดบรรยากาศทางกายภาพและ2) การมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี องค์ประกอบย่อย จำนวน 12 องค์ประกอบ และรายการการบริหารจัดการ จำนวน 62 รายการโดยจำแนกกลุ่มรายการการบริหารจัดการที่สังเคราะห์ได้ตามหลักการวิเคราะห์แบบระบบได้เป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มปัจจัยนำเข้า (Inputs: I) จำนวน 24 รายการ กลุ่มกระบวนการ (Process : P) จำนวน 24 รายการ และกลุ่มผลผลิต (Outputs : O) จำนวน 14 รายการและผลการตรวจสอบความเหมาะสม พบว่า รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 100 สามารถนำไปทดลองใช้จริงในสถานศึกษาได้

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวาราม พบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 หลังการใช้รูปแบบในปีการศึกษา 2564 สูงกว่าปีการศึกษา 2563 โดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.21 2) คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้รูปแบบในปีการศึกษา 2564 สูงกว่าปีการศึกษา 2563 โดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.77 3) คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้รูปแบบในปีการศึกษา 2564 สูงกว่าปีการศึกษา 2563 โดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.57 4) ร้อยละของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ที่มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรในระดับดีขึ้นไปหลังการใช้รูปแบบในปีการศึกษา 2564 สูงกว่าปีการศึกษา 2563 โดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.18 และ 5) ร้อยละการพัฒนาคุณภาพนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 หลังการใช้รูปแบบในปีการศึกษา 2564 สูงกว่าปีการศึกษา 2563 ร้อยละ 5.79

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวาราม พบว่า โดยรวมรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบโรงเรียนวัดสุทธิวารามมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบโดยองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และรายการการบริหารจัดการมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้